

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petič vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflijeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Odmevi konference v Bukarešti:

Pogajanja z Bolgarijo se bodo nadaljevala

Bolgarija, ki ima iskrene prijateljske odnose z Jugoslavijo in Turčijo, je pripravljena na še večje sodelovanje, kakor hitro bo ugodeno njenim zahtevam

Sofija, 24. febr. e. Bolgarski listi komentirajo komunikacije zasedanja balkanskega sveta v Bukarešti in naglašajo, da je podoben komunikacijam prejšnjih sestankov. Tako piše »Miro«: Gafencu je kot predsednik sveta Balkanske zveze našemu poslaniku v Bukarešti izrazil željo, da bi se Bolgarija čim bolj približala Balkanski zvezi. Znano je, da je Bolgarija miroljubna država in da so njeno politiko odobraval mnoge države na zapadu Poleg tega je treba poudarjati, da je v iskrnih prijateljskih odnosih z Jugoslavijo in Turčijo, ki sta članici zveze Bolgarija je pripravljena za še večje sodelovanje, kakor hitro bo njenim zahtevam ugodeno. Da se to ugotovi, je potrebno, da se politika dr. Beneša in Titulescu, katerih senca še lebdi, zamenja z realno politiko, ki bo edino lahko dala dolgotrajne rezultate za mir in realno sodelovanje med balkanskimi državami. »Zarja« trdi v svojem članku, da se bodo pogajanja med posameznimi balkanskimi prestolnicami nadaljevala.

Priznanje Francove vlade

Rim, 24. febr. e. Italijanski tisk komentira sestanek držav Balkanske zveze v Bukarešti in poudarja z zadovoljstvom sklep, da bodo države Balkanske zveze formalno priznale nacionalistično Spanijo.

V zvezi s tem poroča agencija Stefani iz Bukarešte, da je turška vlada že 21. t.

m. izročila španskemu trgovinskemu zastopniku v Ankari noto, s katero priznava de jure vlado generala Franca, in da je isto storila 22. t. m. tudi grška vlada, dočim je jugoslovenska vlada že 16. t. m. na direktni način uredila to vprašanje. Kar se tiče rumunske vlade, je treba reči, da tudi ona odobrava ta sklep, toda za sedaj ne more priznati vlade generala Franca, ker se je v poslopije rumunskega poslanstva v Madridu zateklo 209 španskih nacionalistov, med njimi več uglednih oseb. Priznanje vlade generala Franca bi dalo republikanskim Špancem povod, da zasedejo rumunsko poslanstvo in bi ostali v tem primeru španski nacionalisti brez zaščite.

Rumunski in grški listi o balkanski solidarnosti

Bukarešta, 24. februarja AA. Listi obširno komentirajo bukareško konferenco Balkanske zveze. »Timpul« poudarja v svojem uvodniku z največjim zadovoljstvom, da so razgovori zadnjih tri dni pokazali skupno voljo, da se nadaljuje sedanja politika Balkanske zveze. Uradno poročilo podčrtava ideal miru, ki je že od vsega začetka glavni cilj Balkanske zveze. V službi tega ideala želimo sodelovanje med vsemi državami tega polotoka na temelju enakosti in absolutnega spoštovanja njihovih mej. Če Bolgarija sama želi, se nam lahko pri-

druži pri delu za ohranitev miru in organizaciji razmerja med sosedi.

List »Curentul« ugotavlja, da je pomen bukareške konference njeno slavnostno potrdilo solidarnosti, ki je našla svoj izraz v atenskem paktu. Države Balkanske zveze se zavedajo, da ne morejo voditi politike, ki bo služila njihovim lastnim interesom, drugače, kakor v solidarnosti in skladnosti svojih ciljev. »Romania« ugotavlja, da se gajo problemi, o katerih so govorili na konferenci, po svojem pomenu čez okvir meja štirih držav in da pomeni zato ta konferenca evropski politični in diplomatski dogodek. To, kar se je storilo in sklenilo v Bukarešti, predstavlja za našo celino odločilno vlogo v jasni in popolnoma koordinirani akciji, ki bo znatno prispevala k razčiščenju mednarodnega evropskega položaja.

Atene, 24. februarja AA. »Elefteron Vima« piše o splošnem razpoloženju v zvezi z zasedanjem stalnega sveta Balkanske zveze in pravi: Uradno poročilo o konferenci stalnega sveta Balkanske zveze je popolnoma zadovoljilo grški narod. Pričakovanje, da se bo Balkanska zveza še okrepila in da bo razpolagala še z večjimi sredstvi za uresničitev svojih idealov, se je v največji meri potrdilo. Zgodovina Balkanske zveze je že toliko stara, da se je vkoreninila kot tradicija v dušah balkanskih narodov. Konferenca v Bukarešti pomeni blestečo etapo,

ki je dala balkanskim narodom novo boudilo za nadaljevanje učinkovitega in uspešnega prizadevanja, da se doseže blagostanje, ki zmerom spremlja mir in iskreno sodelovanje med narodi.

»Proia« piše v istem duhu in pravi: Bukareški sestanek je potrdil potrebo po tej miroljubni grupaciji, katere obstoj že ta okoliščina jamči. List posebno podčrtava jasno in kategorično izjavo predsednika stalnega sveta Gafenca, da je mir brez teritorialnega reda nemogoč.

»Katimerini« pravi: Pasus uradnega poročila, ki govori o zvestobi Balkanske zveze do ideala miru ter poudarja popolno enakost stališč držav Balkanske zveze v političnem pogledu, zadostja za potrdilo blestečih zasnove, ki je med balkanskimi državami ustvarila trdno zvezo v korist miru na vsem Balkanu. Ena izmed glavnih točk držav Balkanske zveze je popolno spoštovanje njihovih mej, lekrena želja vseh držav Balkanske zveze je, da bi balkanski pakt obsegal ves Balkanski polotok, kajti šele tedaj bo delo Balkanske zveze popolnoma uresničeno.

Obisk Kjusjevanova v Ankari

Sofija, 24. febr. e. Doznajajo, da bo predsednik bolgarske vlade dr. Kjusjevanov v kratkem odpotoval v Ankaru, kjer se bo najbrž 28. t. m. sestel s predsednikom turške vlade in zunanjim ministrom.

Popolno soglasje angleške in francoske politike

Halifax: Zelja po miru ni dokaz slabosti ali neodločnosti

London, 23. febr. br. Lord Addison je včeraj v lordski zbornici zahteval od vlade pojasnilo o angleško-francoskih odnosih. V odgovoru je zunanji minister Halifax izjavil:

Chamberlainove besede o solidarnosti s Francijo so bile jasne in nedvoumne. Njegov namen je bil, poudariti, da ni nikakih nesoglasij med nami in Francozi. V kratkem bomo imeli priliko poudariti to solidarnost, ko bomo sprejeli predsednika francoske republike. Ta obisk nam bo dal priliko, da se bolj jasno in nedvoumno povemo, kar sta kot resnico sprejela že davno oba naša naroda. Nas ne druzi s Francijo samo zemljepisni položaj, nego tudi istovestnost interesov in popoln sporazum. To je najboljšje jamstvo proti nevarnosti, da bi v gotovih okoliščinah kakšna država mogla priti v skušnjava vsiliti svojo politiko drugi državi. Takšne nevarnosti ni.

Francosko-angleška solidarnost nima namena niti ga ni nikdar imela, da bi ogrozila na kakršenkoli način druge države. Zrtve obeh držav za ohranitev miru pričajo o resničnosti te izjave. Mi smo tudi zadovoljni, da smo popravili svoje odnose z Italijo. Bilo nam je na tem, da jih obdržimo na podlagi popolne pristranosti, kolikor se le da. Dolžnost imam naglasiti, da niti francoska niti italijanska vlada nista pokazali, da bi jima bilo do posredovanja tretje države, takšno posredovanje pa je možno sa-

mo tedaj, če bosta obe državi izrazili željo po tem. Doslej italijanska vlada še ni formalno povedala, kaj Italijo in Francijo razdvaja. Stališče naše države so v inozemstvu čisto napačno razlagali. V inozemstvu trdijo, da se ne oborožujemo samo zaradi varnosti, pač pa tudi z namenom, da se vojujemo. Prav tako so izjavljali, da bi si naša vlada mogla prizadevati za mir. Vskodno more ugotoviti, da v naši državi ni bojevitvo razpoložene stranke. Ni stranke niti državnika, ki bi mogel imeti tudi le za trenutek pred očmi napadalo vojno. Za tako politiko tudi ne bi dobil opore v našem narodu. Na drugi strani so v gotovih državah tudi ljudje, ki so zapadli v nasprotno zmoto. Oni skušajo tolmačiti našo željo po miru kot dokaz naše slabosti ali neodločnosti. Prvo tolmačenje je prav tako neosnovano kakor je drugo zmotno. Odgovorni šefi evropskih vlad so v raznih časih proglasili, da vojna ne nudi premočnega zmagovalca.

V nadaljevanju debate je neki poslanec zahteval, naj se tudi Anglija zavzame za nesrečne španske begunce, češ da je angleška vlada s svojo brezbriznostjo zakrivila trpljenje španskega naroda in ima zato dolžnost, da prisloki beguncem na pomoč. Govornika je zavrnil lord Halifax, češ da Anglija ni imela nobenega razloga, da se vmešava v notranje španske zadeve, kar se pa tiče beguncev, bo storila vse, kar je v njeni moči.

Deklaracija Pierlotove vlade

Nova belgijska vlada bo imela v parlamentu zadostno večino

Bruselj, 24. febr. b. Kakor je bilo že objavljeno, je po dolgih posvetovanjih končno vendarle uspelo katoliški Pierlotu sestaviti novo belgijsko vlado. Prvič po letu 1926 se je zgodilo, da sta v vladi zastopani samo dve izmed treh tako zvanih »zgodovinskih« strank: socialisti in katoliki, dočim so liberalci ostali izven nove vladne kombinacije. Navzlic temu bo imela nova vlada večino v parlamentu, ki šteje skupno 202 poslance. Razpolagala bo z okrog 130 glasovi, tudi če bi se liberalci postavili v strogo opozicijo, kar pa še ni gotovo.

V senatu, ki šteje 167 članov, pa bo vlada imela na svoji strani 66 socialistov in 57 katolikov, skupno torej 123 senatorjev. Res je sicer, da so katoliki med seboj razcepljeni in da bi zlasti njih desno kriloraje sodelovalo z liberalci kakor s socialisti, toda desnici pripada končno tudi novi ministrski predsednik Pierlot, kar predstavlja precejšnje uravnoteženje v novi vladni kombinaciji.

Bruselj, 23. febr. w. Nova Pierlotova vlada se je včeraj popoldne predstavila poslanski zbornici. V svoji izjavi je ministrski predsednik Pierlot poudarjal zasluge po-

litičnega sistema svojega prednika Spaak-ka ter je izjavil, da predstavlja nova vlada samo zasilno rešitev. Po njegovem sta možni samo dve rešitvi, namreč zakonita vlada, ki je izšla iz parlamenta, ali pa razpust parlamenta. Pierlot je ugotovil, da obseg poslov belgijske vlade ne ustreza več sedanjim zahtevam in da je potrebna državna reforma. Predvsem bo treba ustvariti državni svet in točno določiti meje pooblastil vlade in parlamenta. Po očitju svoje gospodarske in socialne politike je Pierlot govoril o flamskem vprašanju, nato pa poudaril, da bo ostala zunanja politična smer vlade neizpremenjena. Kot najvažnejšo nalogo smatra še nadalje izpolnitev državne obrambe, zlasti pa obrambe proti napadom iz zraka in zaščite civilnega prebivalstva. Parlament je njegove izjave sprejel zelo hladno.

Po vladni deklaraciji se je začela debata o imenovanju dr. Martensa za člana akademije. Predsednik vlade Pierlot je izjavil, da bo vlada izvedla preiskavo glede trditve, da je dr. Martens izdal kot član bivšega flamskega sveta državne tajnosti inozemstvu. Vlada bo rezultate preiskave predložila parlamentu.

Novi angleški predlogi za ureditev Palestine

Palestinski Arabci odklanjajo še vedno sodelovanje z židi na londonski konferenci

LONDON, 24. febr. br. Angleškemu kolonijalnemu ministru Macdonaldu je po dolgih prizadevanjih končno uspelo zbrati arabske in židovske delegate na palestinski konferenci v Londonu okrog skupne mize, skupnega sestanka, ki je bil včeraj v palači Saint James pa se zastopniki Arabcev iz Palestine niso udeležili. Na sestanek so prišli poleg angleškega zunanjega ministra lorda Halifaxa, kolonijanskega ministra Macdonalda in državnega podtajnika v ministrstvu za zunanje zadeve Buttlerja delegati Egipta, Iraka in Ibn Saudove Arabije ter štirje židovski delegati.

Razgovor je trajal dve uri in je potekel v prijateljskem duhu. Prihodnji sestanek bo danes. V londonskih krogih naglašajo, da do skupnega sestanka ni prišlo na kak pristisk obeh delegacij, pa tudi še ni znamenja kakšnega sporazuma. Arabski delegati iz Palestine na sestanek niso bili povabljeni, ker je bilo pričakovati, da se ga ne bodo udeležili.

O tem sestanku je kolonijalni minister Macdonald včeraj popoldne v spodnji zbornici podal daljšo izjavo. Med drugim je dejal, da so se vsi zavedali velike odgovornosti, ki so jo prevzeli s pristankom na ta skupni sestanek, obenem pa tudi možnosti, da lahko opravijo veliko delo. Če bo konferenci uspelo doseči sporazum in Palestini zagotoviti mir, bo to res veliko delo ne le za Arabce in žide v Palestini, nego tudi za milijone ljudi po vsem svetu.

ki so jim palestinski kraji sveti. Macdonald je poudaril, da o vsebini razgovorov na konferenci še ne more podati nikake izjave, ker neče preudicirati nadaljnjemu poteku konference.

Na seji spodnje zbornice je bilo tudi sklenjeno, da se o Macdonaldovi izjavi ne prične debata, da se z njo ne bi kakorkoli neugodno vplivalo na nadaljnja pogajanja v saintjamejski palači.

V političnih krogih izjavljajo, da so zastopniki angleške vlade v dosedanjih razgovorih z arabskimi zastopniki predložili predloge, po katerih naj bi se Palestina razdelila v tri področja, ki naj bi se različno obravnavala. Na prvem, gospodarsko bolj razvitem področju naj bi se čimovilo nakupovanje zemlje po židih. Na drugem manj razvitem področju naj bi se nakup zemlje po židih reguliral, na tretjem področju pa popolnoma prepovedali. Arabske zahteve po polni prepovedi nakupa zemlje po židih niso bile upoštevane. Pri razgovorih z arabskimi delegati je kolonijalni minister Macdonald podal izjavo glede arabskih zahtev, vendar pa podrobnosti uradno niso bile objavljene. Menijo, da angleška vlada ni pristala na zahtevo po takojšnji neodvisnosti Palestine. Prav tako menijo, da je bila odklonjena arabska zahteva po popolni ustavitvi židovskega naseljevanja v Palestini in da je bil predložen v proučitev načrt o omejitvi naseljevanja.

Berardova pogajanja v Burgosu

Francoska vlada bo sklepala o priznanju Francove vlade v ponedeljek

Burgos, 24. febr. i. Senator Bernard, ki se je včeraj vrnil v Burgos, je nadaljeval pogajanja z zunanjim ministrom Francove vlade generalom Jordano kasno v noč. Razgovori so se končali šele ob 22.15, zaradi česar tudi še ni mogel obvestiti francoskega zunanjega ministra Bonnetta o poteku pogajanja. Poroča mu bo šele dopoldne. Pogajanja se bodo ob 10. dopoldne nadaljevala. Po vestih iz Pariza bodo to zadnji razgovori. Vlada v Burgosu je snoči izdala kratke komunikacije o sestanku, ki naglašajo, da se bodo danes razgovori nadaljevali. Danes bo stopil v stik z generalom Jordano tudi zastopnik angleških interesov pri vladni generala Franca.

Pariz, 24. febr. w. Francoska vlada bo imela v ponedeljek popoldne v Elizejski palači sejo pod predsedstvom predsednika republike Lebruna. Kakor poroča agencija Havas, bo vlada na tej seji po povratku senatorja Berarda iz Burgosa sklepala o priznanju španske nacionalistične vlade de jure.

Nad 340.000 beguncev v Franciji

Pariz, 24. febr. e. Francoski listi objavljajo podatke o španskih beguncih na fran-

coskem ozemlju. Po teh informacijah je v zapadnih Pirenejah razmeščenih 220.000 beguncev, med temi 11.000 ranjenih miličnikov. V drugih departmanih je 167.000 beguncev, v glavnem žensk, otrok in starikov. Vseh skupaj je bilo v Franciji 387.000 beguncev, izmed katerih pa so je dolej vrnilo v Španijo 45.000, tako da jih je v Franciji še vedno 342.000. Izdatki za vzdrževanje teh beguncev so seveda ogromni in mora francoska vlada vsak dan prispevati 3 in pol milijona frankov.

Francoska vojaška mislija na Poljskem

Varišava, 24. febr. br. V Varišavo je priselja francoska vojaška delegacija. Namenjena je v južno Poljsko, kjer si bo ogledala poljska industrijska središča.

Enotna madžarska vladna stranka

Budimpešta, 24. febr. w. S posebnim odlokom ministrskega sveta je bila včeraj razpuščena dosedanja vladna stranka na Madžarskem in priključena stranki »Madžarsko življenje«, tako da tvori sedaj enoten blok.

Politični obzornik

Trezna sodba

Iz razprave »Odlomki o slovenskem položaju«, ki jo je priobčil Bogo Grafenauer v Kocbekovi reviji »Dejanje«, smo že posneli nekaj zanimivih odstavkov, ki pričajo, da gleda avtor na politična in kulturna dogajanja v naši ožji domovini v preteklosti z vso potrebno objektivnostjo in treznostjo. Pravila, ker nepristranska, je tudi tale njegova sodba: »Slovenski človek je bil pred letom 1848. skoro izključno podložnik — kmet, bajtar, obrtnik in delavec. Razumnosti, ki je prevladovala v mestih na slovenskih tleh, je bilo sicer tudi slovenskega porekla, toda razen redkih zavednih in delavnih krožkov v pretežni meri nemškega duha. Tudi zemljiški gospodar je bil izključno tuje — Nemec, Italijan, Madžar. Edina inteligentna stanovanja, ki sta bila večinoma slovenska, sta bila duhovniški in učiteljski, ki pa je bil v izredno šibkem, skoro beraskem gospodarskem položaju. Skoro izključni vpliv na ljudstvo je imela duhovščina... Med najbolj značilnimi strankami tega podzgojskim vplivom nastalega psihološkega obraza slovenskega človeka je tudi izrazito poudarjanje legitimnosti in strah pred uveljavljanjem narodnostnega prava. deloma strah pred vsakim preurejenjem socialnega položaja. Za prvo lahko navedemo kot klasičen zgled temeljnega teoretičnega slovenskega kat. gibanja — Antona Mahničja: »...kar sanja »Slovenski svet« o preustrojitvi Avstrije na podlagi narodne avtonomije, to bi bilo isto, kakor naše notranje razmere popolnoma znesti ter spodmakniti Avstriji tla historičnega prava, na katerih stoji. Le pokrajinska, historično utemeljena avtonomija in oživljenje katoliškega duha more Avstrijo rešiti pognja.« (Rimski katolik, 1. 295.)... Med Slovenci se je izoblikovala povsem kmečka, tukrat edina slovenska politična stranka. Ko se je v šestdesetih letih izoblikovalo slovensko meščanstvo, ga je že dejstvo, da kmečka stranka glede socialnih zahtev ni bila pripravljena dati nobenih koncesij, z usodno nujnostjo pognalo v liberalizem, kar je razkol le še poglobilo... Narodno celoto so do jedra razbile stranske strankarske borbe, ki so bile sicer zdrave v toliko, da so nastopile proti slogaštvu, a nezdružne, ker so zasle preveč v razkol. Strankarska diktatura na Kranjskem je začela v sistematično korumpiranje (borba z učitelji!) in je močno znižala npravo raven osrednje slovenske pokrajine v političnem življenju. Z odločnim naporom je rešil Krek SLS z njenim starim in polnim programom te diktature vodstva, ki je spet pospeševala shlapčevstvo med Slovenci. Na ta način je za kratak čas izginil iz slovenske politike oportunizem, ki nas je vselej zapeljal na usodna pota. Rezultat tega razvoja nikakor ni razveseljiv: preprosti slovenski človek je nespročen, nesamostojen in mnogo premalo slovensko zaveden. Bivše podložništvo pod tuji gospodari je povzročilo nezdružno razmerje do nekaterih sosednih narodov, ki jih v svojih sodbah nenaravno povzdiguje, poleg tega pa je ustvarilo še lahko uklonljivost pod vsakim močnim pritiskom proti malenkostnim materialnim koncesijam. V duhovnem in gospodarskem pogledu je značilna zanj precejšnja neokretnost (prim. iskanje novih trgov po vojni), v političnem pa navezanost na osebe in ne na programe ter velika nesamostojnost v presoji položaja...«

Moramo priznati, da je Bogo Grafenauer eden tistih redkih mož iz naspornega tabora, ki zro brez strasti in pristranosti na politična dogajanja v naši preteklosti in sedanjosti in prav zaradi tega lahko izreka jo pravično in pravilno sodbo o slovenskem človeku in slovenski politiki. Prav zato podajamo to njegovo sodbo v dokaj obsežnem izvlečku napredni naši javnosti.

Snežne razmere

Poročilo tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS z dne 24. II. 1939

Kranjska gora 810 m: —1, delno oblačno, 25 cm snega, sren, sankaljšče uporabno, barometer se dviga.
Ratoče-Planica 870 m: 0, oblačno, 25 cm snega, sren, skakalnice uporabne.
Planica Slatna 950 m: 0, sneži, 40 cm podlage, drsalšče uporabno.
Planica Tamar 1108 m: 0, sneži, 45 cm podlage.
Peč Petelinjek 1440 m: 0, oblačno, 50 cm snega, oesjno pršič, prisojno prekopneva.
Dovje Mojštrana 650 m: —1, delno oblačno, 10 cm snega, sren.
Pokljuka 1300 m: 0, sneži, 75 cm snega, južen.
Bohinj »Zlatorog« 530 m: —2, oblačno, 15 cm snega, sren.
Dom na Komni 1520 m: —6, drobno mede, 180 cm snega, pršič.
Dom na Voglu 1540 m: —5, drobno mede, 175 cm snega, pršič.

Curik, 24. februarja. Beograd 10, Pariz 11 6525, London 20.6275, New York 440.—, Bruselj 74.—, Milan 23.15, Amsterdam 234.45, Berlin 176.50, Praga 15.04, Varšava 83.—, Bukarešta 3.37.

